

Koos van den Nouweland: "We geloven dat het gebruik van groene middelen en biologie leidt tot meer groei. Dat is onze bedrijfsfilosofie."

Rozenkwekerij Marjoland gebruikt Serenade en Sonata tegen meeldauw:

‘Meer groei door inzet groene middelen’

Vijf jaar geleden stelde rozenkwekerij Marjoland zich als doel in 2022 geen chemische middelen meer te gebruiken. In de bestrijding van meeldauw in roos gaat dat nog niet volledig lukken, maar de groene middelen Serenade en Sonata helpen de kwekerij daar wel bij op weg. „We geloven dat het gebruik van groene middelen en biologie leidt tot meer groei. Dat is onze bedrijfsfilosofie.”

Meeldauw is een grote uitdaging in roos, zegt Koos van den Nouweland, teelt-specialist bij de 20 ha grote rozenkwekerij Marjoland in Waddinxveen. Het gewas moet wekelijks tegen deze schimmel worden behandeld: door moderne teelt-

technieken en het wisselende klimaat in Nederland kan de ziekte zomaar toeslaan. De kwekerij teelt vijf verschillende variëteiten rozen, maar deze soorten worden niet geselecteerd op resistentie tegen meeldauw, legt Van den Nouweland uit.

“Er zijn een aantal andere zaken die we belangrijker vinden, zoals een hoge productie, kleur (rood), een lange steel en een goede verwerkbaarheid voor de handel. We maken daarin commerciële keuzes, we produceren wat de markt vraagt.”

Stip op de horizon

Hoewel het van groot belang is om meeldauw onder controle te houden, streeft Marjoland ernaar zo milieu-

vriendelijk mogelijk te telen. Dat doet de Zuid-Hollandse rozenkwekerij door het inzetten van groene middelen, biologie, plantversterkers en meststoffen. De kwekerij heeft de bestrijding van spint en witte vlieg al volledig biologisch opgelost, zegt Van den Nouweland, maar meeldauw en luis zijn uitdagingen. „We hebben enkele jaren geleden voor onszelf een stip op de horizon gezet om te streven naar een chemievrije teelt in 2022, maar niet ten koste van alles. We kunnen nu nog niet zonder chemische gewasbescherming.” Het groene middel Serenade is een goed middel gebleken in de bestrijding van meeldauw en Botrytis en Marjoland kijkt nu ook naar Sonata, vervolgt de teeltspecialist. „Groene middelen zijn zachter voor het gewas, ze geven meer groei en minder schade. Bovendien kun je met chemische middelen in een vicieuze cirkel terecht komen. Deze middelen verzwakken de plant, waardoor hij gevoeliger wordt voor meeldauw. Met het gevolg dat je meer moet spuiten om de schimmel aan te pakken.”

Rozenkwekerij Marjoland streeft ernaar zo milieuvriendelijk mogelijk te telen. De groene middelen Serenade en Sonata helpen daarbij, zegt Koos van den Nouweland.

Serenade: effectief

Marjoland gebruikt Serenade nu drie jaar. Het is een fijn middel dat zijn effectiviteit heeft bewezen, zegt Van den Nouweland. Het is zacht, we zetten het graag in de winter in, vertelt hij. „De kwaliteit van de rozen blijft dan beter.” Serenade wordt preventief toegepast, afgewisseld met chemie. „Een soort als Red Naomi! is heel gevoelig voor meeldauw, dat houd je niet vol met alleen Serenade. Daar moet duurwerk in”, legt de Zuid-Hollander uit. „De gele Penny Lane is daarentegen minder gevoelig voor de schimmel en kan wat langer met groene middelen uit de voeten.” De kwekerij spuit vaak een mix van Serenade met een uitvloeier en bijvoorbeeld Salifort. Dit is een biostimulant die de plant weerbaarder maakt en een

uitvloeier is belangrijk om ervoor te zorgen dat je alles raakt, aldus Van den Nouweland. „Als er schimmelsporen op de plant aanwezig blijven, kan de ziekte zo weer toeslaan.” Daarnaast wordt Serenade ook ingezet om Botrytis te bestrijden. „We testen elke week op deze schimmel. Je ziet dat wanneer je dit groene middel toepast, de testen gemiddeld beter uitkomen.”

Sonata: tweede kans

De kwekerij is dit jaar weer gestart met de toepassing van Sonata. Weer, omdat Marjoland dit middel al eens eerder heeft gebruikt, maar daarmee was gestopt. De rozenkwekerij wisselt Sonata in een schema met Serenade en traditionele gewasbeschermingsmiddelen af. Van den Nouweland: „We hadden aanvankelijk het

gevoel dat Sonata wat minder goed werkte dan Serenade. Het middel wordt nu toch weer ingezet, omdat we met de hoeveelheid Serenade die we per hectare mogen gebruiken, niet helemaal uitkomen. Die beperking in toepassing vind ik trouwens een nadeel. Serenade is immers een groen middel. De hoeveelheid liter/ha die je mag gebruiken, zou van mij wat ruimer mogen.” De rozentelers willen nu doorzetten met Sonata, het middel een tweede kans geven, aldus de teeltspecialist. De beide groene middelen hebben een ander werkingsmechanisme, misschien hebben we niet genoeg geduld gehad om het resultaat van Sonata af te wachten, lacht hij. „Als een middel niet goed tegen meeldauw werkt, moet je in de regel direct ingrijpen. Anders kan het weken duren voordat je weer schoon bent en je moet alsnog met chemie aan de gang. We hebben tot nu toe geen reden gehad om met Sonata te stoppen. Dat is een goed teken.”

Behoeft groene middelen

Koos van den Nouweland ziet meer toekomst voor groene middelen. Het liefst groene middelen met verschillende werkingsmechanismen. „Als je tien dezelfde soort middelen hebt, kom je niet verder”, is hij van mening. „Een ziekte of een plaag is een strijd die je altijd moet winnen. Als we voldoende verschillende middelen tot onze beschikking hebben, die je in de mix kan doen, kunnen we naar ons doel toe werken om te stoppen met chemische gewasbescherming. Het zou een goede zaak zijn als fabrikanten voortvarend te werk gaan met het op de markt zetten van deze middelen. Dat helpt ons niet alleen om tot onze doelstellingen te komen, de hele sector heeft daar belang bij!”

Marjoland gebruikt sinds drie jaar Serenade tegen meeldauw, een fijn en zacht middel dat zijn effectiviteit heeft bewezen, aldus de telers.

Maurice Rühl: "We hebben dit jaar in de eerste fase van de zomerteelt voor het eerst voor een combinatie van Serenade en Previcur Energy gekozen om Pythium tegen te gaan. Deze geïntegreerde preventieve aanpak heeft goed uitgepakt."

Pythiumbestrijding komkommer met Serenade en Previcur Energy

'Preventieve aanpak heeft goed uitgepakt in bestrijding Pythium'

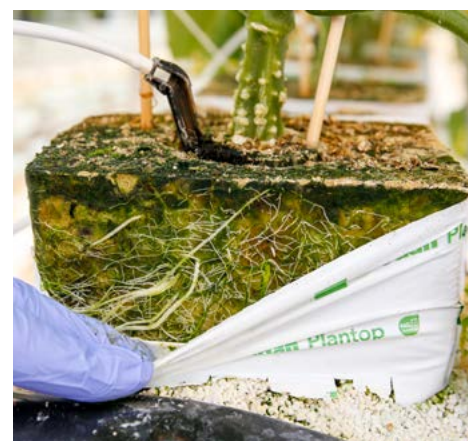
Van Gog Kwekerijen streeft naar een milieubewuste teelt van komkommers. Het bedrijf maakt in zijn kassen gebruik van biologische vijanden en zet waar mogelijk groene middelen in. Voor de bestrijding van Pythium in het gewas gebruikt Van Gog een combinatie van de middelen Serenade en Previcur Energy. Bedrijfsleider Maurice Rühl ziet grote voordelen van deze geïntegreerde preventieve aanpak.

De Pythiumbestrijding in komkommer vraagt in de zomer volop aandacht, zegt Maurice. De stijgende mattemperatuur verhoogt de kans op besmetting en ontwikkeling van Pythium. Half juni was het 35 graden in de komkommerskassen in het Noord-Brabantse Asten, met een etmaaltemperatuur van meer dan 26 graden, vertelt de bedrijfsleider. "Dat is niet normaal voor deze periode." Volgens Maurice was het alle hens aan dek om de planten gezond te houden. "We hebben dit jaar in

de eerste fase van de zomerteelt voor het eerst voor een combinatie van Serenade en Previcur Energy gekozen om Pythium tegen te gaan, met als extra hulpmiddel een Trichoderma. Deze geïntegreerde preventieve aanpak heeft heel goed uitgepakt."

Goede wortelontwikkeling

De komkommerteelt in de 12,5 ha grote kassen van kwekerij Van Gog is een hogedraadteelt met groeibelichting.

Kwekerij Van Gog teelt het komkommerplantje op matten behandeld met Serenade. De plant gaat dan lekker aan de groei, zegt Maurice.

Er vinden twee teelten per jaar plaats. De eerste planten worden tussen kerst en oud en nieuw geplant, dit jaar van het ras Hi Power. Voor de zomerteelt zijn de rassen Hi Pace en Gotja gebruikt. “We telen de komkommers op een substraat van perliet”, vertelt Maurice. “Deze natuurlijke ondergrond heeft een ideale water-lucht verhouding en zorgt voor een goede wortelontwikkeling van de plant. We geven de jonge planten in het begin ongeveer drie liter water/m² en bouwen dat op naar 8 à 9 liter water/m², afhankelijk van het weer. Bij warm weer is de gevoeligheid voor bodemschimmels enorm hoog. We moeten er in de zomerperiode bovenop zitten om de plant gezond te houden wat betreft wortelziekten.”

Lekker aan de groei

Het groene middel Serenade kan als bladtoepassing en worteltoepassing worden ingezet. Het middel beschermt de wortel tegen grondgebonden schimmels als Pythium, zorgt voor een toename van de biomassa van wortel en zijwortel en stimuleert het zelfverdedigingsmechanisme van de plant, legt adviseur Roy Verlinden van Brinkman uit. Ook is de plant beter in staat voedingsstoffen op te nemen. Maurice past Serenade in komkommer net voor het planten toe door het middel over de matten te broezen. “Wij laten plantenkwekers het komkommerplantje ook al een keer met Serenade behandelen”, zegt hij. “Vervolgens kweken we het plantje hier op de behandelde matten op. De plant gaat vanuit Serenade dan lekker aan de groei.”

Vooruit kijken

Previcur Energy wordt alleen in de zomerteelt gebruikt, als de temperatuur van het

De komkommerkwekerij in Asten is 12,5 ha groot. Er wordt hogedraadteelt toepast, met groeibelichting.

Bedrijfsgegevens

Van Gog Kwekerijen heeft vestigingen in Asten, Horst, Helmond en Wittenberg (Dld). Het bedrijf teelt komkommers, tomaten, paprika's en aardbeien. De komkommerkwekerij in Asten is 12,5 ha groot. Er wordt hogedraadteelt toepast, met groeibelichting. De komkommers worden vooral verkocht in Nederland,

Maurice Rühl en adviseur Roy Verlinden (rechts) bespreken de bestrijding van Pythium in komkommer. “De combinatie van Serenade met Previcur Energy lijkt een goede nieuwe manier van schimmelbenadering te zijn.”

water toeneemt. Het middel bestaat uit twee werkzame stoffen: propamocarb en fosetyl. Propamocarb heeft een directe werking tegen schimmel, fosetyl stimuleert het zelfverdedigingsproces in de plant. “We wisselden voorheen Previcur en AAterra in een schema af via het druppelsysteem”, aldus Maurice. Maar AAterra mag vanaf eind 2022 niet meer in komkommers worden toegepast, vult Roy aan. Dat betekent dat telers en leveranciers vooruit moeten kijken naar welke alternatieven er zijn, zegt hij. “De combinatie van Serenade met Previcur Energy lijkt een goede nieuwe manier van schimmelbenadering te zijn. Serenade zit al rond de wortels en gaat continu de preventieve strijd met ziektekiemen aan. De fosetyl uit Previcur Energy stimuleert het zelfverdedigingsmechanisme van de plant. Deze strategie ziet er goed uit voor de bestrijding van Pythium in komkommer.”

Zoeken naar andere oplossingen

Kwekerij Van Gog streeft naar een milieubewuste komkommerteelt. Het middelenpakket wordt steeds kleiner, telers worden gedwongen naar andere oplossingen te zoeken, zegt Maurice. “We proberen het gebruik van chemische middelen zoveel mogelijk te beperken, maar dan moeten daar wel goede alternatieven tegenover

staan.” De kwekerij werkt in de kassen veel met natuurlijke vijanden en op de locatie in Asten is insectengaas geïnstalleerd, om schadelijke insecten buiten de deur te houden. “Plaaginsecten als wittevlieg, trips en spint zijn heel goed met sluipwespen en roofmijt te bestrijden. Luizen, vlinders en wantsen houden we door het afgazen buiten. We zijn heel blij met deze investering.”

Daarnaast zet de kwekerij zeer fanatiek in op gewasscouting, door haar eigen mensen. Daardoor komen we de probleemplekken al in een vroeg stadium tegen, zodat we adequaat kunnen bestrijden en de plaagdruk laag kunnen houden, aldus de bedrijfsleider. “Aan het einde van de teelt spuiten we een combinatie van Sivanto Prime en het biologische insecticide Requiem Prime op het afgedragen gewas tegen spint, witte vlieg, trips en wantsen. Door schoon te eindigen, kunnen we ook schoon aan een nieuwe teelt beginnen. Ook dat is een preventieve manier van werken.”

Groene innovaties in opmars

De komkommerkwekerij werkt met diverse groene middelen, maar deze moeten zich wel effectief hebben bewezen, besluit Maurice. “De maatschappij vraagt om een schone teelt: handel, retail en consument worden steeds kritischer. Dat is goed en daar moet de tuinbouw op inspelen. Er komen steeds meer groene middelen op de markt, maar dat gaat nooit snel genoeg. Het liefst zouden we bij Van Gog Kwekerijen voor 95 procent effectief met groene middelen werken. Dat heeft tijd nodig, maar die tijd komt eraan. Over vijf jaar zijn we een heel stuk verder met groene innovaties. Daar ben ik van overtuigd.”

